

במדבר פרק כ"ג (אויטאמאטיש איבערגעזעצט)

Yiddish

אויטאמאטיש איבערגעזעצט

סיכום השיעור

סיכום: במדבר פרק כ"ג — די ציקלן פון בלעם'ס נבואה

די דריי-טייליגע סטרוקטור פון דער בלעם-בלק מעשה

די מעשה פון בלעם און בלק האט דריי הויפט-חלקים: (1) בלק שיקט מלאכים צו בלעם און זייער שמועס, (2) בלעם'ס נסיעה מיט דער אתון און דעם מלאך, און (3) דער עיקר חלק — בלעם און בלק צוזאמען פרובירן צו מאכן קללות. אלעס אין דער מעשה געשעט אין דרייען: די אתון איז געשלאגן געווארן דריי מאל, און כאטש די שמועסן מיט די מלאכים זענען נאר געווען צוויי מאל (ערשט א אפזאג, דערנאך א צושטימונג), איז די באגעגעניש מיט בלק אליין ממש א דריטע חזרה פון דער זעלבער שמועס, וואו בלק פרעגט "קען איך דיר נישט גענוג מכבד זיין?" און בלעם ענטפערט אז עס איז נישט וועגן כבוד נאר וועגן רעדן נאר וואס השם זאגט.

די ארטן און דער פייסינג (סוף פרק כ"ב אריין אין פרק כ"ג)

די חלוקת הפרקים איז א ביסל אפגעריקט — דער פרק זאל טאקע אנהייבן מיט "ויהי בבקר" ביים סוף פון פרק כ"ב. די ארטן זענען וויכטיג, כאטש זייער פינקטלעכע געאגראפיע איז נישט קלאר. בלק און בלעם טרעפן זיך ערשט ביי עיר מואב (די שטאט פון מואב, ביי איר גרענעץ). דערנאך גייען זיי צו קרית חוצות, וואו בלק מאכט א זבח (סעודה/קרבת) און שיקט חלקים צו בלעם — דאס ארבעט ווי א פוס-געשטע, ווייזנדיג אז ער איז נישט טאקע בייז טראץ זייער פריערדיגן קריג. זיי שלאפן איבער, און די חזרה'דיגע איבערנאכטן גיבן נישט נאר א פייס צו דער מעשה נאר טראגן מסתמא א טיפערע משמעות. אינדערפרי נעמט בלק בלעם צו **במות בעל** — א הויכן ארט (*במה) געהייסן נאכן כנעני'שן עבודה זרה בעל — פון וואנען בלעם קען זען *קצה העם*, א טייל פון דעם פאלק אבער נישט אלעס, ווארום דער מחנה איז צו גרויס צו זען פון איין הויכן פונקט.

די קרבן-הכנה — קרבנות ווי א כלי פאר נבואה

בלעם זאגט בלק צו בויען זיבן מזבחות און צוגרייטן זיבן פרים און זיבן אילים. דאס גילט אויף עפעס וואס איז קיינמאל נישט געווען מפורש אין גאנץ ספר ויקרא'ס רייד וועגן קרבנות: **קרבנות זענען א מעכאניזם צו באקומען נבואה**. דו ווילסט השם זאל רעדן צו דיר? ברענג א קרבן. א ראי' איז דא אין דער סוטה-פרשה, וואו השם גילט אויף צי די פרוי האט געזינדיגט דורך א קרבן מנחה — און טאקע יעדער קרבן מנחה איז אמת'ע א וועג פון אנטפלעקן השם'ס ווילן, דערפאר דערמאנט תפלת מנחה דאס. בלק פאלגט בלעם'ס אנווייזונגען, און זיי ביידע ברענגען איין פר און איין איל אויף יעדן מזבח.

וויאזוי בלעם באקומט נבואה (פסוקים ג-ו)

בלעם זאגט בלק צו שטיין אויף זיין עולה (*התיצב על עולתך*) — א ריטואל'דיגע שטייען, זיין א טייל פון דעם פראצעס — בשעת בלעם גייט אוועק גיין אליין. ער זאגט "אפשר" (*אולי*) וועט השם קומען באגעגענען אים (*יקרה*). דאס ווארט **שפי** באשרייבט בלעם'ס אופן פון גיין — עפעס א סארט מעדיטאטיווע פראקטיק, גיין אליין טיף אין מחשבות, זיין באוואוסטע דרך צו ברענגען נבואה.

עס ארבעט: *ויקר אלקים אל בלעם* — השם באגעגנט בלעם. דאס ווארט *ויקר* מיינט עפעס ווי א צופעליגע באגעגעניש. בלעם באריכטעט צו השם אז ער האט צוגעגרייט די זיבן מזבחות און געקרבן אויף יעדן — בעצם זאגנדיג "איך האב געטון מיין טייל, איצט טו דו דייןס".

וישם ה' דבר בפי בלעם — "ער האט געלייגט א ווארט אין בלעם'ס מויל". דער מדרש לייענט דאס היפער-ווערטלעך (ווי א ביסל וואס מ'לייגט אין א בהמה'ס מויל צו פירן עס), אבער אידיאמאטיש מיינט עס פשוט אז השם האט אים געגעבן א בשורה צו איבערגעבן. השם זאגט אים: קער זיך צוריק צו בלק און רעד דאס.

די ערשטע משל/נבואה (פסוקים ז-י)

בלעם קערט זיך צוריק און געפינט בלק נאך אלץ *ניצב על עולתו* (שטייענדיג אויף זיין קרבן) מיט אלע שרי מואב. *וישא משלו* — ער הייבט אן זיין משל, אנהייבנדיג צו רעדן נבואה'דיג אין פאעטישער פארם. דער שיר גייט נאך קלאסישן תנ"כ'דיגן פאראלעליזם איבער:

- **אפשטאם:** *מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם* — בלק האט מיך געפירט פון ארם / דער מלך פון מואב פון די בערג פון מזרח (מסופוטאמיע).

- **די בקשה:** *לכה ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל* — קום שעלט מיר יעקב / ברענג כעס אויף ישראל. די יעקב-ישראל צוזאמענשטעל איז דער גרונטלעכסטער פאעטישער פאראלעליזם צו רעדן וועגן דעם פאלק.

- **די אפזאג:** *מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה' — ווי קען איך שעלטן וואס השם האט נישט געשאלטן / ברענגען כעס אויף וואס השם האט נישט געזעענט? (*ארה* און *קבה* זענען סינאנימען פאר שעלטן).

- **די זעה:** *כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו* — פון די שפיצן פון פעלדזן זע איך זיי / פון די הויכן באטראכט איך זיי. דאס איז פאראלעל צו בלעם'ס אייגענע באשרייבונג פון קומען פון בערג.

- **זייער אייגנארטיגקייט:** *הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב* — א פאלק וואס וואוינט אליין / רעכנט זיך נישט צווישן די אומות — מיינט זיי זענען שטארקער ווי אלעמען, נישט מורא.

- **זייער מענעג:** *מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל* — ווער קען ציילן דעם שטויב פון יעקב / דעם *רובע* פון ישראל? דער שטויב קען דערמאנען דעם שטויב-וואלקן וואס א גרויסע מארשירנדע ארמיי הייבט אויף. *רובע* איז שווער צו איבערזעצן אבער איז פאראלעל צו *עפר* — אפשר רעדנדיג וועגן זייערע לאגער-קווארטירן.

- **דער ווונטש:** *תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמהו* — זאל איך שטארבן דעם טויט פון די ישרים / זאל מיין סוף זיין ווי זייערס. *אחרית* מיינט האבן א גוטן סוף, ווי אפט אין תנ"ך. די דערמאנונג פון טויט קלינגט משונה ווארום טויט איז נישט גוט, אבער דער טייטש איז: אויב דו האסט א גרויס לעבן, האסטו א גוטן טויט. בלעם דריקט אויס קנאה — ער ווינטשט ער קען זיין ווי זיי.

בלק'ס רעאקציע און בלעם'ס רעפריין (פסוקים י"א-י"ב)

בלק איז צעצארנט: "וואס האסטו געטון? איך האב דיר געבראכט צו שעלטן מייענע שונאים און דו האסט זיי געבענטשט!" בלעם ענטפערט מיט וואס ווערט זיין שטענדיגער רעפריין: "איך קען נאר רעדן וואס השם לייגט אין מיין מויל." דאס פארענדיגט דעם ערשטן ציקל.

דער צווייטער ציקל: ביטוי ארט — שדה צופים, ראש הפסגה

בלק'ס סטראטעגיע איז צו נעמען בלעם צו אן אנדער בליק-פונקט. די סברא פאר ביטן געאגראפישע ארטן איז נישט גאנץ קלאר, אבער דער עצה איז כלומר אז בלעם זעט דעם פאלק אויף א געוויסן אופן וואס ברענגט אים צו נבא גוט — אפשר פון אן אנדער ווינקל וועט ער זען עפעס וואס וועט

כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל — עס איז נישטא קיין נחש וואס ארבעט קעגן יעקב, קיין כישוף קעגן ישראל. דאס רעדט גלייך צו בלק'ס סטראטעגיע: דו מיינסט דו קענסט קומען מיט *קסמים* (מאגישע ריטואלן) צו שעלטן זיי? זיי זענען שטארקער ווי דאס.

א שווערער פסוק

כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל — דער פסוק איז שווערער צו פארשטיין. דער בעסטער פשוט פארבינדט עס צום איבערגרייפנדיגן נושא: וואס עס געשעט מיט ישראל איז *השם'ס טוען* (*מה פעל אל*). דו קענסט נישט גיין קעגן דעם ווארום עס איז גאטלעכע פעולה.

ישראל'ס כח — די לייב-בילדער

דער שיר ענדיגט זיך מיט בילדער פאראלעל צו דער ערשטער נבואה'ס באשרייבונג פון נאציאנאלער כח: **הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא** — דער פאלק שטייט אויף ווי א לייב (*לביא* און *ארי* זענען צוויי ווערטער פאר לייב, אפשר יונג און אלט). **לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה** — "ער וועט נישט ליגן ביז ער פרעסט טרף און טרינקט בלוט פון די דערשלאגענע." דאס עסן/טרינקען פאראלעליזם איז אידיאמאטיש פאר מיליטערישן נצחון, נישט ווערטלעך בלוט-טרינקען.

בלק'ס קלוגער קעגן-טענה (פסוק כ"ה)

דאס מאל פרעגט בלק נישט "וואס האסטו געטון?" ווארום ער ווייסט שוין די תשובה פון ערשטן ציקל. אנשטאט מאכט ער א **שערפערע טענה: גם קב לא תקבנו גם ברך לא תברכנו** — "גוט, שעלט זיי נישט. אבער ווער האט דורך געצוואונגען צו *בענטשן* זיי? לכל הפחות זאלסטו שווייגן! אויב השם לאזט דיר נישט שעלטן, זאג פשוט גארנישט."

בלעם'ס תשובה: פאזיטיווע חיוב, נישט נאר צוריקהאלטונג (פסוק כ"ו)

בלעם'ס ענטפער גילט אויף אן וויכטיגן חילוק: **כל אשר ידבר ה' אתו אעשה** — "וואס השם רעדט, דאס מוז איך *טון*." פריער האט ער געזאגט **אשר ישים ה' בפי אתו אשמר לדבר** — *אשמר* (איך וועל היטן) איז שטענדיג א *לא תעשה*, א נעגאטיווע געבאט: איך וועל נישט גיין קעגן השם. אבער איצט לייגט ער צו די פאזיטיווע זייט: **אעשה** — איך מוז אקטיוו טון וואס השם באפעלט. עס איז ווי א *מצות עשה* (פאזיטיוו געבאט). בלק'ס פארשלאג פון א "קעשענע וועטא" דורך שווייגן וועט נישט ארבעטן — אויב השם זאגט בלעם צו רעדן א ברכה, מוז ער עס *רעדן*.

צוגרייטונג פארן דריטן ציקל — ראש הפעור (פסוקים כ"ז-ל')

בלק איז נאך אלץ נישט אנטמוטיגט. ער שלאגט פאר א דריטן ארט, איצט בפירוש ראמענדיג עס אין אמונה'דיגע טערמינען: **אולי יישר בעיני האלקים** — "אפשר וועט עס זיין ריכטיג אין השם'ס אויגן" צו שעלטן פון דארטן. די מפרש-מעגלעכקייטן פאר וואס די ארט-ביטויים רעפרעזענטירן אריין:

1. **סטראטעגיש:** בלעם ווערט שטענדיג אימפרעסירט פון ישראל'ס שטארקייט; אפשר פון אן אנדער ווינקל וועט ער געפינען א שוואכקייט, א וועג אריין.

2. **רוחניות'דיג:** אפשר וועט ער געפינען עפעס *און* (עבירה) — ווארום השם האט געזאגט ער זעט נישט קיין עבירה אין יעקב, אפשר פון אן אנדער בליק-פונקט וועט עפעס עבירה זיין זעבאר.

זיי גייען צו **ראש הפעור** — פער זייענדיג א בארג-נאמען (דער זעלבער פער פון *בעל פער*, ווערטלעך "דער הער פון פער"), קוקנדיג איבער דעם *ישימון* (פעלד/מדבר). דער זעלבער ריטואל פון זיבן מזבחות מיט פרים און אילים ווערט געטון. דער פרק ענדיגט זיך דא, מיט דער דריטער און פערטער נבואה צו קומען.

מעגלעך מאכן א קללה. זיי גייען צו **שדה צופים, ראש הפסגה** — באמערקנסווערט דער זעלבער פסגה וואו משה שטארבט שפעטער. *פסגה* איז מסתמא אריגינעל א פראפער ארט-נאמען, נישט א גענעריש ווארט פאר "שפיץ", כאטש עס איז געווארן גענוצט אזוי.

דער זעלבער ריטואל חזר'ט זיך: זיבן מזבחות, א פר און איל אויף יעדן. בלעם ניצט די זעלבע לשון — **אקרה** (*אקרה*) — די נפעל פארם, מיינענדיג "איך וועל זיך צוגרייטן אז השם זאל מיר באגעגענען," שטעלנדיג זיך ווי דער פאסיווער מקבל פון א גאטלעכער באגעגעניש.

א סובטילער דערציילונג-אונטערשייד אינעם צווייטן ציקל

אן אויפמערקזאמער אונטערשייד: אינעם ערשטן ציקל לייגט השם פשוט ווערטער אין בלעם'ס מויל און ער הייבט אן רעדן. אינעם צווייטן ציקל ווייסט בלק שוין בלעם'ס טענה און פרעגט גלייך: "וואס האט השם גערעדט צו דיר?" דאס שפיגלט אפ דעם פארשריט פון דער שמועס — בלק האט פאראינערלעכט אז בלעם טענה'ט צו זיין נאר א שליח.

די צווייטע נבואה: השם ביטוט נישט זיין מיינונג (פסוקים י"ח-כ"ד)

אנרעדן בלק — א דעמאציע

בלעם הייבט אן מיט אנרעדן בלק: **קום בלק ושמע האזינה עדי בנו צפור** — "שטיי אויף, בלק, און הער; הער צו מיר, זון פון צפור." אין דער ערשטער נבואה איז בלק אנגערעדט געווארן ווי *מלך מואב* (מלך פון מואב); איצט איז ער נאר *בן צפור* (זון פון צפור). דאס רעפרעזענטירט א דעמאציע אין דער רעטארישער ראמען.

דער הויפט-אמונה'דיגער טענה

דער הויפט-נושא פון דער צווייטער נבואה איז אז **השם ביטוט נישט זיין מיינונג. לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם** — השם איז נישט קיין מענטש וואס לייגט אדער א בן-אדם וואס באדויערט. א מענטש רעדט און פאלגט נישט דורך (*ויכזב*), אדער רעדט און ביטוט זיין מיינונג (*ולא יקימנה*). אבער השם: **הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה** — "נא, א ברכה האב איך באקומען און איך וועל עס נישט צוריקקערן." די בשורה צו בלק איז שארף: דו מיינסט ביטן דעם ווינקל וועט ביטן השם'ס באשלוס? עס וועט נישט.

א ביטוי אין פערספעקטיוו — פון דעם פאלק צו השם

די ערשטע נבואה האט זיך געפאקוסירט אויף דער גרויסקייט פון דעם פאלק אליין — זייער אפשטאם, זייער אייגנארטיגקייט, זייער מענגע. די צווייטע נבואה ביטוט זיך צו **השם'ס פערספעקטיוו אויף ישראל:**

- **לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל** — השם זעט נישט קיין עבירה אין יעקב, זעט נישט קיין שלעכטס/צרה אין ישראל.

- **ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו** — "השם זיין גאט איז מיט אים, און די *תרועה* פון דעם מלך איז אין אים." דא איז *מלך* נישט דער מלך פון מואב נאר פאראלעל צו *ה' אלקיו* — השם איז זייער מלך. *תרועה* קען אויך פארשטאנען ווערן ווערטלעך ווי דער שופר-קול — השם'ס שכינה איז מורגש מיט זיי.

השם'ס היסטארישע שייכות — די יציאת מצרים

אל מוציאם ממצרים — "השם האט זיי ארויסגענומען פון מצרים." ווי רש"י האט באמערקט אין דער ערשטער נבואה, דער פאלק איז נישט נאר ארויס פון מצרים אליין (*עם יצא*); השם האט זיי אקטיוו ארויסגעבראכט. דער *קל* טוט מיט **כתועפת ראם** — די כח/גדולה פון א *ראם* (משמע א שטארקע, הויכע בהמה, א סארט אקס).

מאגיע קען זיי נישט אנרירן

אזוי דער סדר פון דעם איז אז בלעם זאגט בלך דו דארפסט בויען פאר מיר א מזבח און טאקע בויען זיבן פון זיי און צוגרייטן זיבן אקסן און זיבן ווידערס צו שחטן אויף די זיבן מזבחות. און דאס גילט אויף טאקע א סוד פאר אונז וואס מיר האבן נישט געוואוסט אין גאנצן ספר ויקרא, וואס רעדט וועגן קרבנות, וואס דאס איז אז **קרבנות זענען א וועג צו באקומען נבואה**. ריכטיג, מ'ויל השם זאל רעדן צו דיר און השם זאל זיך באווייזן צו דיר אין וועלכער וועג, אין וועלכער אופן ער באווייזט זיך, איינער פון די וועגן פון טאן דאס איז צו ברענגען א קרבן.

מיר האבן טאקע געזען א סימן פון דעם אין דער מעשה פון דער סוטה וואו השם גילט אויף אויב זי האט געזינדיגט דורך דעם וועג פון ברענגען א קרבן מנחה. און איך האב דעמאלט געזאגט אז יעדער קרבן מנחה איז טאקע א וועג פון אנטפלעקן השם'ס ווילן אין עטלעכע אופן. און אזוי תפלת מנחה, וואס איז א זכר צו דעם - אין סיי וועלכן אופן, בלעם באפעלט צו האבן די זיבן מזבחות מיט די זיבן גרויסע קרבנות צוגעגרייט. דאס וועט זיין וועג פון צוגרייטונג פאר נבואה. און דאס איז וואס זיי טוען. בלך פאלגט אים. זיי ביידע יעדער - **ויעל** - זיי ברענגען א שור און א איידל יעדער אויף יעדער מזבח.

ווי בלעם באקומט נבואה

און איצט זאגט בלעם בלך - און דא האבן מיר ווידער די תיאור פון ווי די נבואה קומט צו בלעם אין א וועג וואס מיר האבן נישט ביי רוב אנדערע נביאים. זיכער נישט אין דער תורה האבן מיר נישט פאר משה. מיר האבן א ביסל פאר אנדערע נביאים אין נ"ך.

בלעם זאגט בלך דו זאלסט שטיין דא. רש"י זאגט שטיי אויף דיין קרבן, וואס איז משמע א סארט ריטואל שטיין. ס'איז אזוי שטיי דא, זיי א חלק פון דעם פראצעס. און ער וועט גיין, גיין ערגעץ, גיין און נעמען עטלעכע שפאצירן ביי זיך אליין. און אפשר וועט השם מיר באגעגענען, בעצם וועט קומען צו מיר און וועט מיר ווייזן עפעס און איך וועל דיר זאגן. אזוי דאס איז זיין וועג פון באשרייבן ווי די נבואה וועט קומען צו אים - דורך עטלעכע סארט גיין, דורך עטלעכע סארט התבוננות, וואס אלץ ער טוט, ער קען רעדן צו אים.

וילך שפי - און שפי איז משמע א ווארט, איך טראכט א ווארט פאר דעם סארט התבוננות אדער דעם סארט צוגרייטונג וואס בלעם טוט. צו גיין אין א געוויסן אופן אדער גיין ביי זיך אליין אדער גיין טיף אין זיינע מחשבות, וואו אלץ ס'איז וואו ער טרעפט השם. דאס איז משמע אזוי האט ער געוואוסט ווי צו ברענגען די נבואה אויף אים.

השם באגעגנט בלעם

און דאס געשעט. וואס ער האט געזאגט **אולי** געשעט. **ויקר ה' אל בלעם** - השם באגעגנט בלעם. **ויקר** דארף מען איבערזעצן עפעס ווי באגעגענען אדער ווי א צופעליגע באגעגעניש, אבער איך טראכט דאס איז דער בעסטער תרגום וואס איך קען געבן איצט.

און בלעם זאגט אים, קוק איך האב צוגעגרייט די זיבן מזבחות. איך האב געשחט א שור און א איידל אויף יעדער מזבח. אין אנדערע ווערטער, ווען ער זאגט, מיינט ער צו זאגן, אקיי, אזוי איך האב געטאן מיין חלק איצט טו דו דיין חלק. ריכטיג? דאס איז וואס ער זאגט. ער איז אזוי קוק איך האב דיר געגעבן וואס דו דארפסט. אזוי וואס זאגסטו?

וישם ה' דבר בפי בלעם. דאס מיינט ממש ער האט געלייגט א ווארט אין מויל פון בלעם. דער מדרש דאך נוצט אויס דעם פשט'ל פון דעם זאגנדיג אז ס'איז ווי איינער לייגט א - ווי רופט מען דאס זאך וואס מ'לייגט אין מויל פון א בהמה צו פירן עס אדער עפעס אזעלכעס? אבער דאס איז נאר א לשון. דאס מיינט ער האט געגעבן א בשורה, ריכטיג? איך געב - צו לייגן עפעס אין דיין מויל מיינט איך געב דיר א בשורה צו געבן דעם נעקסטן מענטש. אזוי ער זאגט אים גיי צוריק צו בלך און דו וועסט רעדן דאס. אזוי ער האט זיין בשורה.

בלעם'ס ערשטע נבואה

נו, מיר ליינען ספר במדבר פרק כ"ג, וואס דאס איז דער צווייטער חלק פון דער מעשה פון בלעם און בלך. ווי מיר האבן שוין גערעדט, ס'איז דא דער צווייטער גרויסער חלק פון דער מעשה, וואס דאס איז נאכדעם וואס דער גאנצער ערשטער חלק פון בלך שיקן שלוחים צו בלעם און דעם גאנצן שמועס צווישן זיי. דער צווייטער חלק פון בלעם אויפן וועג און דעם שמועס צווישן אים און זיין איידל און דעם מלאך. ס'איז דא דער דריטער חלק וואס דאס איז טאקע דער עיקר חלק, דער צענטראלער חלק, וואס דאס איז בלעם און בלך צוזאמען פרובירן צו ברענגען בלעם צו שעלטן, צו געבן זיינע קללות.

מיר האבן געהאט אין סוף פון דעם פריערדיגן פרק, דעם לעצטן פרק, דעם ערשטן באגעגעניש פון בלך און בלעם, וואס דאס איז טאקע א המשך אין עטלעכע זין פון דעם דריטן חלק. איך האב געזאגט אז אלעס דא געשעט דריי מאל, ריכטיג? ער האט געשלאגן זיין איידל דריי מאל. דאס זאך וואס איז געשען נאר צוויי מאל איז געווען אים האבן דעם שמועס אדער טענה'ן זיך מיט די שלוחים פון בלך. ער איז געקומען איין מאל און ער האט געזאגט ניין און דאס צווייטע מאל האט ער געזאגט יא. אבער טאקע דא איז דאס דריטע מאל פון דעם זעלבן שמועס ווארום מיר האבן בלך אליין פרעגן בלעם, נו, האב איך נישט געקענט דיר מכבד זיין גענוג? און בלעם ענטפערט, ניין, ס'איז נישט וועגן דעם כבוד. ס'איז וועגן דעם וואס איך קען נאר זאגן וואס השם זאגט און אזוי ווייטער. דאס איז ממש דער דריטער חלק.

די געאגראפישע ערטער און דעם פעסינג פון דער מעשה

אבער דאס ברענגט אונז אריין אין דעם עיקר חלק און דאס איז טאקע וואו דער פרק דארף אנהייבן. איך טראכט זיי האבן אנגעהויבן עס איין פסוק נאכדעם וואו ס'האט געדארפט אנהייבן. אפילו אויב מ'וואלט געכאפט עס דא, האט עס געדארפט אנהייבן דעם **ויהי בבקר** [און עס איז געווען אינדערפרי] דא אין לעצטן פסוק פון פרק כ"ב.

וואס ס'איז דא ערטער און ס'איז משמע וויכטיג - איך ווייס נישט די געאגראפיע פון די ערטער גוט אזוי ס'מיינט מיר גארנישט - אבער משמע יעדער פון די געגנטן זענען באקאנטע ערטער אדער ערטער וואס זענען ארום דעם ארט וואו די אידן זענען געווען געלאגערט און אזוי ווייטער. אזוי דער ערשטער ארט וואו זיי טרעפן זיך, בלך און בלעם טרעפן זיך אין עיר מואב, די שטאט פון מואב, און ביי דער גרעניץ פון מואב און וואו דער נעקסטער ארט איז וואו אפשר וואו בלעם קומט פון.

דערנאך נעמען זיי אים צו א ארט גערופן קרית חוצות, וואס דאס איז וואו זיי האבן זייער ערשטע סעודה. ער מאכט א זבח. ער שיקט בלעם - דאס איז ממש די שלום, ריכטיג? מיר זאגן ער איז נישט טאקע ביז אויף אים. ער לאדט אים איין צו זיין סעודה. ער איז א חלק פון זיין לעבן, כאטש זיי האבן געהאט אזוי א קליינע טענה א ביסל פריער. און דערנאך אינדערפרי - דאס איז וואו דער אמת'ער עיקר חלק פון דער מעשה הייבט אן - זיי שלאפן איבער, בלעם און בלך. ס'איז אויך וויכטיג. ס'גייט אויך א פעסינג צו דער מעשה וואו זיי האלטן אן שלאפן איבער, אבער ס'איז מסתמא עטלעכע טיפערע כוונה אויך אין דעם שלאפן איבער.

דער ערשטער ארט: במות בעל

און אינדערפרי נעמט בלך בלעם צו א צווייטן ארט - דריטן, ערשטן ארט אויב מיר הייבן אן צו ציילן דא פון די ערטער וואו ער פרובירט טאקע געבן זיינע קללות - וואס דאס איז במות בעל. במות בעל איז משמע במות אין דעם זין פון א הויכן ארט, א בארג גערופן בעל. בעל איז דאך באקאנט דער גאט פון כנען און אזוי ווייטער, דער גאט אפשר דערפאר איז עס אזוי גערופן. און דאס איז א ארט פון וואו מ'קען זען עטלעכע פון זייערע לייט, נישט אלע פון זיי. ער זעט א חלק פון זיי. משמע ס'איז א גרויסער מחנה. ס'איז שווער צו געפינען אזוי א דערהויבענעם ארט פון וואו מ'קען זען אלעס, אבער ער זעט עטלעכעס פון דעם. און דאס איז וואו בלעם וועט ממש קוקן אויף זיי און פרובירן געבן זיין משל, זיין נבואה, זיין קללה.

די קרבן צוגרייטונג: קרבנות אלס א כלי פאר נבואה

פאראלעל צו **עפר**, ווי די אפשר ווי דער פערטל וואו זיי לאגערן זיך אדער עפעס אזעלכעס.

דער ווינט צו טיילן זייער גורל

און ער זאגט - דערנאך ענדיגט ער מיט זאגן ער ווינטשט צו זיין ווי זיי. **תמות נפשי מות ישרים** - זאל איך שטארבן. איך טראכט **ישרים** ווידער, דאס איז א פאראלעליזם. **ותהי אחריתי כמהו** - **אחרית** איז דער סוף פון עמיצן, דער סוף פון א מענטש'ס לעבן. און זאל איך שטארבן ריכטיג, גלייכן טויט און האבן מיין סוף זיין ווי דאס. אין אנדערע ווערטער, איך ווינטשט איך וואלט זיין ווי זיי. זיי וועלן האבן א גוטן סוף.

ווי אסאך מאל אין תנ"ך זענען מיר **אחרית** מיינט האבן א גוטן סוף. טויט איז א ביסל משונה דא ווארום טויט איז נישט קיין גוטע זאך, אבער וואס ס'מיינט צו זאגן איז אויב מ'האט א גרויס לעבן, דעמאלט האט מען א גוטן טויט. דאס איז טאקע וואס ער רעדט וועגן.

בלק'ס רעאקציע און בלעם'ס רעפריין

איצט דאס איז געווען בלעם'ס ערשטע נבואה און בלק, דאך, איז נישט זייער צופרידן. שרייט אויף אים. וואס האסטו מיר געטאן? איך האב דיר געבעטן צו שעלטן מיינע שונאים און דו האסט זיי געבענטשט. און בלעם ענטפערט וואס וועט זיין זיין רעפריין די גאנצע צייט: איך האב דיר שוין געזאגט איך קען נאר רעדן וואס השם וועט לייגן אין מיין מויל. דאס איז וואס איך האלט - וואס האלט איך צו רעדן?

אזוי איצט - אזוי דאס איז דער ערשטער ציקל.

במדבר פרק כ"ג - בלעם'ס צווייטע נבואה און די צוגרייטונג פאר די דריטע

און ער זאגט, דערנאך ענדיגט ער מיט זאגן ער ווינטשט צו זיין ווי זיי. **תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמהו** - ווידער דאס איז א פאראלעליזם. **אחרית** איז דער סוף פון עמיצן, דער סוף פון א מענטש'ס לעבן. און זאל איך שטארבן א ריכטיגן, א גלייכן טויט און האבן מיין סוף זיין ווי זיי. אין אנדערע ווערטער, איך ווינטשט איך וואלט זיין ווי זיי, זיי וועלן האבן א גוטן סוף. ווי אסאך מאל אין תנ"ך זענען מיר **אחרית** מיינט האבן א גוטן סוף.

טויט איז א ביסל משונה דא, ווארום טויט איז נישט קיין גוטע זאך. וואס ס'מיינט צו זאגן איז אויב מ'האט א גרויס לעבן, דעמאלט האט מען א גוטן טויט. דאס איז טאקע וואס ער רעדט וועגן.

איצט דאס איז געווען בלעם'ס ערשטע נבואה, און בלק דאך איז נישט זייער צופרידן. ער שרייט אויף אים, "וואס האסטו מיר געטאן? איך האב דיר געבעטן צו שעלטן מיינע שונאים און דו האסט זיי געבענטשט." און בלעם ענטפערט - וואס איז דער רעפריין וואס וועט זיין די גאנצע צייט? איך האב דיר שוין געזאגט, איך קען נאר רעדן וואס השם וועט לייגן אין מיין מויל. דאס איז וואס איך האלט, וואס איך האלט צו רעדן. אזוי דאס איז דער ערשטער ציקל.

דער צווייטער ציקל: א נייער ארט ביי שדה צופים

צווייטער ציקל, בלק זאגט בלעם, ווייסטו וואס, אפשר וועלן זיי דרך נעמען ערגעץ אנדערש, וועסטו אים זען, וועסטו זען עטלעכעס פון אים ווידער, פונקט ווי פריער האבן זיי נאר געזען עטלעכעס, אבער עטלעכע אנדער ווינקל, אפשר וועסטו מיר שעלטן פון דארט. אזוי משמע, ס'איז נישט קלאר וואס דאס ביטן פון, ווי איך האב געזאגט, ביטן געאגראפישע ערטער איז געמיינט צו העלפן, אבער אפשר זעט ער עפעס אנדערש, אפשר פארשטייט ער אז בלעם זעט זיי אין א געוויסן אופן און דאס פארזאכט אים צו נבא אזוי. ער וועט גיין ערגעץ אנדערש, ער וועט זיי זען פון א אנדער ווינקל און א אנדער וועג, ער וועט קענען געבן א קללה.

אזוי נעמט ער זיי צו אן אנדער ארט גערופן **שדה צופים** אין **ראש הפסגה**. ראש הפסגה איז אויך וואו משה איז געשטארבן, ריכטיג? פסגה קען זיין דער אייגענער נאמען פון א בארג - מיר זאגן פסגה אין דעם זין פון א בארג, נישט א שפיץ, אבער איך טראכט אריגינעל איז פסגה נאר דער נאמען פון א ארט.

און ער קערט זיך צוריק. איך וויל הערן די בשורה אין איין סעקונדע. בלעם קערט זיך צוריק צו בלק. ער איז דארט נאך **ניצב על עולתו**, וואס איז ווי איך האב געזאגט א חלק פון דעם פראצעס, שטייענדיג מיט אלע שרים, אלע פרינצן פון מואב.

וישא משלו - און בלעם רעדט, דאס איז ער הייבט אן זיין משל, זיינע משלים, זיין פאעם. איך זאג אזוי ער הייבט אן רעדן נבואה'דיג. דאס איז דער וועג ווי ס'באשרייבט עס.

דער תוכן פון דעם ערשטן משל

און וואס טוט ער? ער גיט א נבואה'דיגע אדער פאעטישע תיאור פון דער מעשה פון ווי בלק האט געבעטן עפעס פון אים און ווי ער קען נישט צושטעלן עס ווארום דאס פאלק וואס ער האט אים געבעטן צו שעלטן איז טאקע גרויס. און ס'איז דא דעם פאראלעליזם דא, דעם דואליזם, און ס'איז ווי אלע עבר'ישע פאעזיע אדער תנ"כ'דיגע פאעזיע האט.

און ער הייבט אן: **מן ארם ינחני בלק** - בלק האט מיר גערופן אדער געפירט פון ארם. **מלך מואב מהררי קדם** - דער מלך פון מואב וואס איז דער זעלבער ווי בלק האט מיר געפירט פון די בערג פון קדם. אזוי קדם איז דער מזרח וואו מעסאפאטאמיע, וואו בלעם איז פון, גערופן ארם, גערופן די בערג פון קדם.

און ער פרעגט מיר: **לכה ארה לי יעקב** - קום שעלט פאר מיר יעקב, שעלט פאר מיר יעקב. **ולכה זעמה ישראל** - **זעמה** איז אן אנדער וועג, מיינט זיי ביז, אבער עטלעכע משמע מיינט הייב אויף כעס קעגן ישראל. אזוי מיר האבן אויך דעם פאראלעליזם שטענדיג יעקב-ישראל. דאס איז דער גאנץ גרונטיגער אויב מ'ויל זאגן עפעס צוויי מאל. מ'זאגט ניץ צוויי נעמען. יעקב-ישראל זענען די צוויי נעמען וואס די פאעזיע ניצט שטענדיג פאר דעם פאלק.

בלעם'ס תשובה: פארוואס ער קען נישט שעלטן

איצט ענטפערט בלעם אויף בלק'ס בקשה אין זיין פאעזיע. **מה אקב לא קבה אל** - וואס קען איך שעלטן? השם האט נישט געשאלטן. אזוי פונקט ענטשפרעכנדיג צו די צוויי זאכן ווי מיר האבן געזען פריער. **אודה** און **קובה** מיינען דאס זעלבע זאך. אזוי איך קען נישט שעלטן וואס השם האט נישט געשאלטן. איך קען נישט הייבן אויף כעס קעגן וואס השם איז נישט כועס קעגן.

און דערנאך דערקלערט ער ממש פארוואס השם לאזט אים נישט שעלטן. פארוואס שעלט השם נישט און באשרייבט - געדענק די ברכות פון השם איז נישט נאר השם זיצן דארט און בענטשן. גוטע ברכות פון השם זענען מעשים, ריכטיג? דער פאקט אז ער גיט גרייסקייט אדער גיט כח צו מענטשן.

די זעאונג פון די בערג

באשרייבט השם'ס ברכה: **כי מראש צורים אראנו** - אויך, ס'איז דא א פאראלעליזם דא צו בלעם באשרייבנדיג זיך אליין ווי קומענדיג פון די בערג פון קדם. ער זאגט איך האב אים געזען פון די קעפ פון די גרויסע שטיינער, פון די גרויסע הויכן, גרויסע בערג. **ומגבעות אשורנו** - **גבעות** איז געווענליך קלענערע בערג אדער גרעסערע בערג. און איך זע.

הן עם לבדד ישכן - איך זע א פאלק רוענדיג אדער לאגערנדיג ביי זיך אליין, אין אנדערע ווערטער שטארקער ווי אלעמען. **ובגוים לא יתחשב** - **בגוים** דארט דארף נישט ציילן אנדערע אומות. אין אנדערע ווערטער, ער איז שטארקער ווי זיי. ער האט נישט מורא פון זיי.

זייער מנין און גרייסקייט

און ער זאגט זיי זענען אויך גרויסע מענטשן. ס'איז דא אסאך פון זיי. **מי מנה עפר יעקב** - ווער קען ציילן דעם שטויב פון יעקב? אזוי ס'איז דא אסאך. **עפר** קען מיינען עפעס ווי אמאל זענען מיר ווען ס'איז דא א גרויסע מחנה זיי גייען און ס'איז אזוי שטויב ארויסקומענדיג פון זייערע פיס ווארום ס'איז א גרויסער מארש. **ומספר את רבע ישראל** - איך ווייס נישט. ס'איז דא א קשיא מיט ווי אזוי צו איבערזעצן דאס ווארט **רבע**, אבער ס'מוז זיין א

דער ריטואל איבערגעזעצט

און דאס זעלבע זאך טוען זיי ווידער, ס'איז דא זיבן מזבחות, שור און איידל אין יעדער מזבח. ער זאגט דאס זעלבע פונקט זאך צו בלעם: שטיי אויף דיין **עולה**, איך וועל זיין **אקרה**, ריכטיג? אזוי איך וועל זיין דער **נפעל**, וואס געשעט צו מיר פון דעם וואס השם **יקרה**. איך וועל צוגרייטן זיך אז השם זאל מיר באגעגענען, איך וועל זיין באגעגענענדיג צו אים.

און דאס זעלבע זאך, השם באגעגנט בלעם און ער לייגט עפעס אין זיין מויל און ער זאגט אים דאס איז וואס דו וועסט רעדן צו בלק. און ער קומט צוריק, דאס זעלבע פונקט ווערטער, ער שטייט אויף זיין **עולה** מיט אלע **שרי מואב**, און בלק פרעגט אים, אקיי, וואס האט השם גערעדט?

א סובטילער חילוק: בלק'ס שאלה

אזוי דאס איז עפעס ער האט נישט געהאט פריער. פריער, דאס ערשטע מאל האט ער נאר פארקערט דעם **מחנה**, ער הייבט נאר אן צו רעדן. איצט האט ער שוין געזאגט בלק, אז איך וועל נאר רעדן וואס השם רעדט צו מיר. אזוי בלק איז אזוי, אקיי, אזוי וואס האט השם גערעדט צו דיר? און ער הייבט אן ווידער, ער הייבט אן זיין נבואה ווידער, און ער האט בעצם דאס זעלבע, חזר איבער דאס זעלבע זאך ווידער, אבער אויך שייך צו דעם פאקט אז דאס איז דאס צווייטע מאל.

די צווייטע נבואה: השם ביטט נישט זיין מיינונג**אדרעסירן בלק - א דעמאציע אין סטאטוס**

ער הייבט אן ווידער, ער זאגט, ערשט אדרעסירט ער בלק, ער זאגט, **קום בלק ושמע האזינה עדי בנו ציפור** - שטיי אויף בלק, איך בין דא, דער זון פון ציפור, הער צו מיר. אזוי ווידער, ערשט איז ער געווען **מלך מואב**, איז געווען דער צווייטער פון בלק, איצט איז ער נאר דער זון פון ציפור. אזוי דאס קען זיין א ביסל דעמאציע פאר בלק אין דער לשון, ווי דער ערשטער איז געווען אדרעסירן אים ווי דער מלך פון מואב, איצט אדרעסירט ער אים ווי דער זון פון ציפור.

דער תיאלאגישער עיקר: השם'ס אומביטבארע נאטור

און ער זאגט, דו מיינסט אז דו וועסט ברענגען דעם אויבערשטן צו טוישן זיין מיינונג? דער אויבערשטער איז נישט קיין מענטש וואס זאגט ליגנט אדער זאגט עפעס און מאכט עס דערנאך פאלש, ווארום ער פירט נישט דורך. ער איז נישט קיין מענטש וואס טוישט זיין מיינונג, וואס האט חרטה. א מענטש, ער רעדט, זאגט, און ער טוט נישט, אדער ער רעדט, ער פירט נישט דורך וואס ער האט געטון, ווארום ער האט געטוישט זיין מיינונג. אבער פון דעם אויבערשטן, ער האט גענומען א ברכה פון דעם אויבערשטן, דאס איז וואס דער אויבערשטער ווילט נעמען, ער וועט עס נישט צוריקגעבן. דער אויבערשטער האט נישט געטוישט זיין מיינונג, דו מיינסט דו וועסט טוישן זיין מיינונג דורך נעמען עס צו אן אנדער זייט, ס'איז דאס זעלבע זאך.

איבערדרייען די פערספעקטיוו: פון די מענטשן צו דעם אויבערשטן'ס בליק

און איצט רעדט ער מער וועגן די פערספעקטיוו פון דעם אויבערשטן. אין דעם פריערדיגן האט ער נאר אנגעהויבן מיט די גרייסקייט פון די מענטשן פון וואנען זיי קומען, און איצט רעדט ער טאקע פון דער פערספעקטיוו פון דעם אויבערשטן, ווארום געדענק דער עיקר פון דעם שיר איז מער וועגן דעם אויבערשטן נישט טוישן זיין מיינונג, וועגן דעם אויבערשטן טאקע האבן ליב ישראל און יעקב, און נישט ווילן טוישן זיין מיינונג.

ער זאגט, **לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל** — ער זעט נישט קיין שלעכטס, ער זעט נישט קיין עבירה אין יעקב, ער זעט נישט קיין נארישקייט, שלעכטס, מיר קענען טראכטן ווי אזוי גענוי איבערצוזעצן דאס ווארט *עמל* אין ישראל. **ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו** — השם, זיין גאט, איז מיט אים, און די *תרועה* פון זיין מלך — אזוי דא איז דער מלך נישט דער מלך פון מואב, דער מלך איז *מלך*, וואס איז א פאראלעל צו השם אלקיו, אדער אלקיו מיינט זיין מלך, זיין גאט איז א ענליכע זאך, ער איז זייער פירער, איז מיט אים, אזוי השם איז מיט אים. זיין *תרועה* מיינט אויך ממש ווי *תרועה*, ווי זיינע הערנער, זיין שופר וואס ער בלאזט איז

מיט זיי. בעיקר דער אויבערשטער איז מיט זיי, ער ווילט נישט זען קיין שלעכטס מיט זיי.

דעם אויבערשטן'ס היסטארישע שייכות: יציאת מצרים

און ער איז נישט נאר מיט זיי פון איצט, געדענק דו האסט געזאגט, **אל מוציאם ממצרים** — יא, ווי רש"י האט באמערקט, ס'איז נישט *עם יצא ממצרים*, *אל מוציאם ממצרים*, דער אויבערשטער האט זיי ארויסגענומען פון מצרים, דער *אל*, דער הוי', מיט די גרייסקייט אדער די הויכקייט, די הייכקייט פון *ראם*, וואס איז משמע איין סארט שטארקע אדער הויכע, שיינע בהמה, ווי א סארט אקס משמע.

מאגיע קען זיי נישט אנרירן

איצט פרובסטו, דו מיינסט דו וועסט קומען מיט איין סארט מאגיע, איין סארט ריטואלן צו שעלטן זיי, **כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל** — ס'איז נישטא קיין *נחש* וואס ארבעט אויף יעקב, זיי זענען שטארקער פון דעם.

א שווערע פסוק

כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל — איצט וועלן מיר זאגן צו יעקב. איצט דאס איז א פסוק וואס איז א ביסל שווערער צו לייענען, וואס ער שיינט צו זאגן איז, ווידער, פארבינדן צו דעם ענין, ס'איז *אל* וואס איז דער איינער וואס נעמט ארויס פון מצרים, ס'איז דער *אל* השם אלקיו*, וואס איז *עמו*, אזוי קענסטו נישט זאגן צו יעקב, קענסטו נישט גיין קעגן, ווארום דאס איז *מה פעל אל*, דאס איז דעם אויבערשטן'ס פעולות, דאס איז דאס בעסטע וואס איך קען טאן פאר איצט.

די לייב בילד: ישראל'ס כח

די לעצטע צוויי שורות פון דעם שיר, עס גייט צוריק צו דעם וועג ווי ער האט עס באשריבן אין דעם ערשטן שיר, און באשרייבט דעם כח, דעם גרויסן מוט און כח פון דעם פאלק. **הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא** — *לביא* און *ארי* זענען צוויי ווערטער פאר א לייב, אפשר א יונגער אדער אן עלטערער, איך ווייס נישט, ער שטייט אויף ווי א לייב, און עס וועט נישט שלאפן ביז ער עסט וואס דער לייב עסט, ווי *טרף* איז א לייב וואס פארשלינגט, כובש אנדערע בהמות, און טרינקט דאס בלוט פון זיינע שונאים. און דאס איז אויך, אזוי ס'איז דא דעם פאראלעל צווישן עסן און טרינקען, דאך קיינער טרינקט נישט דאס בלוט פון זייערע שונאים ממש, אבער דאס איז אן אויסדרוק פאר געווינען א מלחמה און הרגענען.

בלק'ס קלוגע קעגן-טענה: זיי נאר שטיל

אזוי איצט איז בלק שוין אויפגעברענגט, און ער ענטפערט נישט, *מה עשית*, ווארום ער ווייסט שוין די תשובה, ער ווייסט שוין די תשובה צו דער קשיא וואס ער האט געפרעגט לעצטע מאל, איך האב דיר געבעטן צו שעלטן און דו האסט געבענטשט, ער ווייסט די תשובה, די תשובה איז השם האט דיר געזאגט.

אזוי זאגט בלק צו בלעם, ווייסטו וואס, איך האב פאר דיר א סאלושען. אקיי, ווייסטו וואס, דער אויבערשטער ווילט נישט שעלטן זיי, אקיי, איך קען נישט גיין קעגן דיר, דו קענסט נישט גיין קעגן דעם, אבער ווער האט דיר געצוואונגען צו בענטשן זיי? כאטש זיי נאר שטיל, אויב דער אויבערשטער ווילט נאר בענטשן, זיי נאר שטיל.

בלעם'ס תשובה: אן עשה צו רעדן

און בלעם ענטפערט, ניין, דו האסט נישט פארשטאנען וואס איך האב געזאגט. איך האב נישט נאר געמיינט צו זאגן, השם איז אלעמאל, השם מיינט איך וועל היטן, איך וועל נישט גיין קעגן השם, דאס איז אמת, אבער אחוץ פון מיר נישט קענען גיין קעגן השם, האב איך אויך אן עשה, וואס השם זאגט מיר צו טאן, מוז איך טאן, ס'איז ווי א *מצוה*, איך וועל טאן. אזוי דו האסט מיר געבעטן ארויסצוקומען פון דעם פראבלעם דורך זיין שטיל, ווי טאן א פאקעט וועטא, דאס וועט נישט ארבעטן. אויב השם זאגט מיר צו זאגן עפעס, מוז איך עס זאגן.

צוגרייטונג פאר דעם דריטן ציקל: ראש הפעור

אקיי, איצט איז בלק נאך נישט אנטוישט, ער פרובירט נאך א דריטע מאל. בלק זאגט צו בלעם, אקיי, לאז מיר דיר נעמען צו אן אנדער ארט. איצט פארשטייען מיר שוין אז ס'איז דער אויבערשטער וואס מיר דארפן דא פארזיסן, אז מיר פארשטייען עס, אפשר וועלן מיר דיר נעמען צו א דריטן ארט, אפשר וועלן מיר זיין דירעקט, אפשר וועלן מיר זיין ריכטיג אין די אויגן פון דעם אויבערשטן, און דו וועסט שעלטן אים, שעלטן די מענטשן פאר מיר פון דארטן.

די אויסלייג מעגלעכקייטן פון ארט טוישונגען

אזוי ווידער, עס שיינט ווי די ערטער זאלן אירגענדווי ווייזן די שוואכקייט פון די מענטשן, אפשר ווי מיר זען, בלק, בלעם ווערט כסדר איינגענומען דורך די שוואכקייט פון די מענטשן, אדער דורך די שטארקייט פון די מענטשן, און מיר קענען אויך אויסלייגן דאס אויב דו ווילסט, רוחניות ער זעט זייערע גוטע מעשים, זיי זענען גוטע מענטשן, אפשר פון דער אנדערער זייט, וועט ער קענען זען איין שוואכקייט, וועט ער געפינען. מיר קענען דאס אויסלייגן אין סטראטעגישע טערמינען, ער זוכט פאר א וועג אריינצוקומען פאר א סארט שוואכקייט, און דערנאך משמע פארשטייט אז וואס דער

אויבערשטער טוט איז אויך די שטארקייט וואס זיי האבן, אזוי וועט ער געפינען איין שוואכקייט, איין זייט אריינצוקומען. אדער קענסטו דאס אויסלייגן רוחניות ווי געפינען איין עבירה אדער איין פראבלעם, ווי מיר האבן געזאגט, *להביט און ביעקב*, אפשר וועלן מיר געפינען איין *און*.

דער דריטער ארט: ראש הפעור

אזוי דאס איז וואס ער טוט, ער נעמט זיי צו א דריטן ארט, **ראש הפעור**. און פער איז משמע אויך דער נאמען פון א בארג, און דאך ווייסן מיר אז ס'איז אויך בעל פעור, דער בעל פון פעור, דאס איז דער פשוט'ע טייטש דערפון, ריכטיג, דער גאט גערופן בעל, בעל איז נאר א ווארט פאר *אדון*, ריכטיג, דער אדון פון פעור. **ונשקף על פני הישימון** — פון וואנען ס'איז א בליק פון דעם *ישימון*, און פון דעם פלאץ גערופן ישימון.

און דער זעלבער פראצעס, די זיבן *מזבחות*, מיט זיבן אקסן, זיבן ווידערס, און זיי טוען דאס. און איצט וועלן מיר אפשטעלן, ווארום דער פרק שטעלט אפ דא, פאר וועלכע מאדנע סיבה, אזוי וועלן מיר אויך אפשטעלן, און פארזעצן די דריטע נבואה און די פערטע, וואס איז נישט טאקע א חלק פון דער מעשה, ווארום ס'איז נישטא דעם גאנצן פראצעס דערין, אין דעם קומענדיגן פרק.